REGIONALE RAADSLEDENBIJEENKOMST
ZAANSTREEK-WATERLAND

Wijzingen WGR 1 juli 2022

Wat betekent dit voor de raden?

Agenda

Aanleiding en doel

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming
2. Aanvullende controle instrumenten
3. Verbeteren van de positie van gemeenteraden tav functioneren van GR
4. Hoe werkt dit in de praktijk
5. Tijdslijn

1. Aanleiding

Gemeente verliest grip op miljardencircus: er zijn zóveel samenwerkingsverbanden dat niemand ze meer controleert

GGD wil dat de gemeenten de rekening gaan betalen voor het mislukte ICT-project kinddossier. Prijskaartje: 3,9 miljoen

Miljoenentekort brandweer veiligheidsregio Gelderland

De 22 gemeenten van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) zullen extra geld moeten inleggen voor de brandweer. Met de huidige dienstverlening ontstaat een structureel tekort van ruim 4 miljoen euro.

WAT IS DE OPGAVE

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Op 1 juli 2024 moeten alle regelingen aangepast zijn.

Rijksoverheid

DOELSTELLING VAN DE WETSWIJZIGING

'Het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd. Dat gebeurt door meer ruimte te geven voor ***keuzes over de werking van een gemeenschappelijke regeling'.***

Doel

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming
2. Aanvullende controle instrumenten
3. Verbeteren van de positie van gemeenteraden tav functioneren van GR

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming

- **Zienswijzeprocedure wijzigt (verplicht)**
  - Raden geven een zienswijze over het ontwerp (inhoudelijk) EN
  - **(bestaand)** Raden stemmen in met de gemeenschappelijke regeling

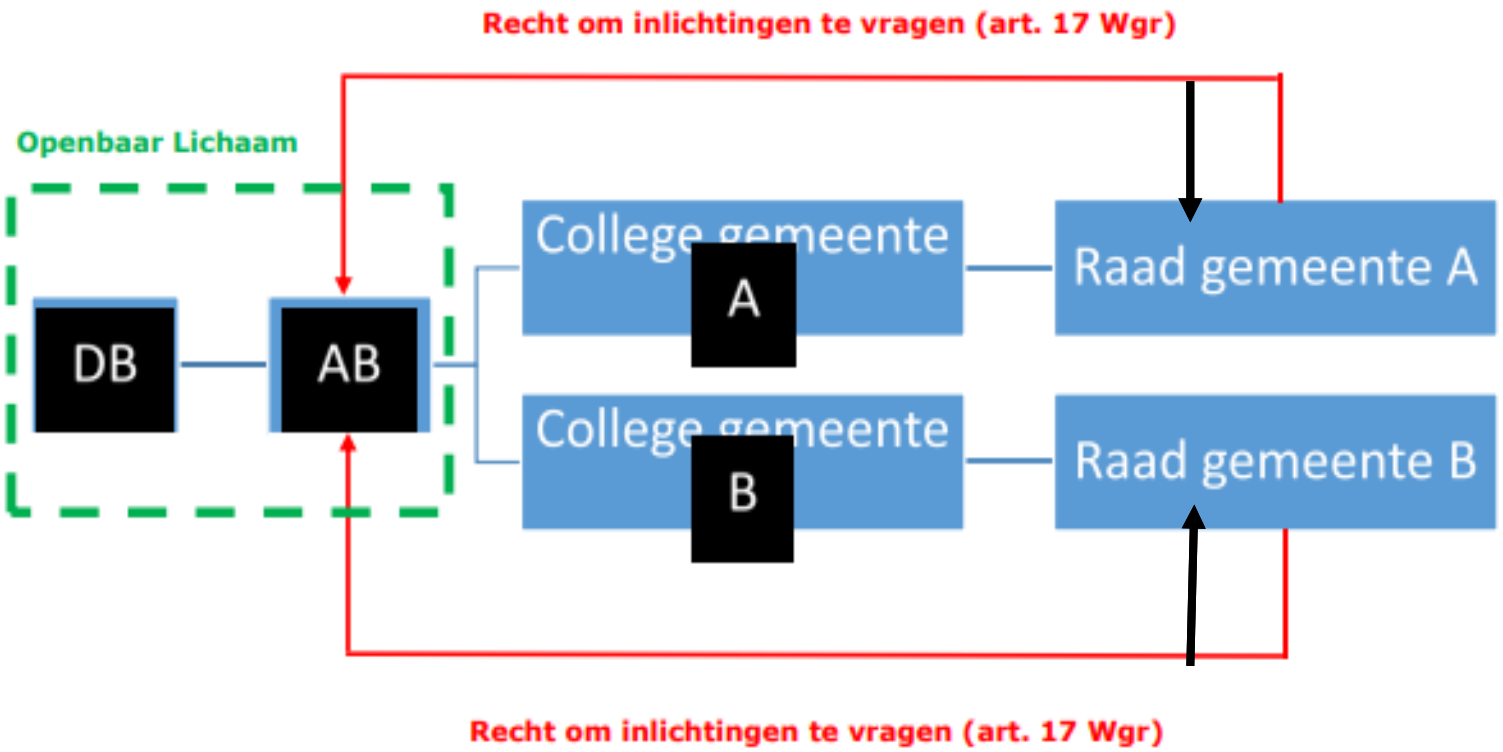
- **Zienswijze procedure voor in de regeling aangewezen besluiten van het algemeen bestuur (keuze)**
  - Welke onderwerpen? Of niet op voorhand vastleggen?
  - Keuze wel/niet wordt verankerd in de GR

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming (2)

- **Afspraken over participatie (keuze)**
  - Welke mate van participatie is er al? Bijvoorbeeld cliëntenraad bij GGD
  - Voert GR de taak uit, maar stelt de gemeente het beleid vast?
    Dan inspraak via gemeente logischer
  - Inspraak bij GR besluiten gewenst?
  - Vastleggen in GR, ook bij (nog) geen participatie

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming (3)

- **Actieve informatieplicht naast de bestaande informatiestromen**

- **Informatieplicht AB lid naar raad**
- **Raad vraagt informatie aan AB**
- **AB geeft alle info aan de raad die zij nodig heeft voor haar taak** *(nieuw)*

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming (4)

Gemeenschappelijke adviescommissie (keuze), kenmerken:

- Alleen toepasbaar op een GR met een openbaar lichaam
- Per GR, dus geen commissie voor meerder GR'en
- Wordt ingesteld door het Algemeen Bestuur van de GR.
- Alle raden van de deelnemende gemeenten moeten instemmen
- Raden van de deelnemende gemeente blijven beslissingsbevoegd,
- Adviserende rol naar bestuur GR
- Raadsleden die lid zijn kunnen aanspraak maken op een extra vergoeding

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming (4)

Gemeenschappelijke adviescommissie (keuze), overwegingen:

- Kost extra tijd voor raadsleden
- Wie wordt afgevaardigd? Kan deze persoon het standpunt van de hele raad weergeven?
- Wat willen de raden hiermee bereiken? Kan dit ook op een andere manier?
- Wat voegt het toe naast de andere instrumenten uit de WGR?

1. Versterking van positie gemeenteraden bij besluitvorming (5)

Samenvatting	Verplicht /Keuze	Wijziging regeling?	Gaat direct in?	Overgang stermijn 2 jaar?
Zienswijzeprocedure bij het treffen, wijzigen, toetreden en uittreden uit een regeling	Verplicht/ Keuze	**ja**	ja	nee
Zienswijze procedure voor in de regeling aangewezen besluiten van het algemeen bestuur	Keuze	**ja**	nee	ja
Afspraken over participatie	Keuze	**ja**	nee	ja
Actieve informatieplicht	Verplicht	nee	ja	nee
Gemeenschappelijke adviescommissie	Keuze	nee	ja	nee

2. Aanvullende controle instrumenten

- **Recht van onderzoek (keuze)**
  - Enquête naar de bestuursvoering van een gemeenschappelijke regeling (alleen collegeregelingen en meerderheid raden)
  - Extra vergoeding raadsleden

- **Onderzoeksmogelijkheden lokale rekenkamers (keuze)**
  - De bevoegdheden van de rekenkamer worden met deze wetswijziging beter vastgelegd.
  - De rekenkamer kan bij een GR:
    Onderzoek verrichten, inlichtingen inwinnen, documenten vorderen, onderzoek naar het gevoerde bestuur van de GR verrichten

2. Aanvullende controle instrumenten (2)

Samenvatting	Verplicht /Keuze	Wijziging regeling?	Gaat direct in?	Overgangs-termijn 2 jaar?
Recht van onderzoek	Keuze	Nee	Ja	Nee
Onderzoeksmogelijkheden lokale rekenkamers	Keuze	Nee	Ja	Nee

3. Verbetering mbt het functioneren van de gemeenschappelijke regeling

- **Afspraken over evaluatie van de GR(keuze)**

  Overwegingen:

  - Als evaluatie leidt tot wijziging van de regeling, kost dit veel tijd
  - Doel en reikwijdte van de evaluatie pas later laten bepalen door het AB
  - Als evaluatie wordt uitgesloten, wordt er nooit geëvalueerd
  - Wel/geen evaluatie; altijd opnemen in de regeling

- **Afspraken over uittreding (verplicht)**
  - Is nu minimaal opgenomen in de GR'en, verschillend per GR
  - Vrij technische wijziging
  - Vraagt nader onderzoek, kijken naar jurisprudentie
  - Uittreding is beperkt bij wettelijk verplichte regelingen

3. Verbetering mbt het functioneren van de gemeenschappelijke regeling (2)

- **Aanpassing begrotingscyclus (verplicht)**

  - **Deadlines P&C schuiven op naar later in het jaar**:
    - Jaarrekening ter kennisname aan raden uiterlijk 30 april (was 15 april)
    - Kadernota ter kennisname aan raden uiterlijk 30 april (was (15 april)
    - Begroting wordt later ingediend door GR bij toezichthouder 15 september (was 1 augustus)

  - **Zienswijzetermijn wordt langer (van 8 naar 12 weken)**
    - Zienswijzetermijn valt in het zomerreces
    - Vraagt samenwerking tussen GR en gemeenten

3. Verbetering mbt het functioneren van de gemeenschappelijke regeling (3)

- **Aanpassing begrotingscyclus (verplicht)**

  - **Verplichte terugkoppeling aan raden na zienswijzetraject**
    - DB stuurt een reactie aan de raden of de gegeven zienswijze (deels) wordt overgenomen
    - Ook wordt opgenomen wat de reden is als deze niet wordt overgenomen
    - Gaat direct in

3. Verbetering mbt het functioneren van de gemeenschappelijke regeling (4)

- **Aanpassing begrotingscyclus (verplicht)**
  Overwegingen

  - Met de verlengde zienswijze termijn en deadlines **is het niet meer mogelijk om ook de kadernota voor zienswijze aan te bieden** (GGD, recreatieschappen)
  - De financiële uitgangspunten uit de kadernota moeten bij de gemeenten **eerder dan 30 april** bekend zijn
    Anders kunnen deze niet integraal gewogen worden bij de gemeentelijke kadernota
  - Het zomerreces is ieder jaar op een eerder of juist later moment
  - Voor **rust in P&C cyclus** zou de zienswijze procedure voor **1 juli** afgerond moeten worden. Daarmee zou de begroting **begin april** voor zienswijze moeten worden aangeboden aan de gemeenten

3. Verbetering mbt het functioneren van de gemeenschappelijke regeling (5)

Samenvatting	Verplicht /Keuze	Wijziging regeling?	Gaat direct in?	Overgangs -termijn 2 jaar?
Afspraken over evaluatie	Verplicht	**ja**	nee	ja
Afspraken over uittreding	Verplicht	**ja**	nee	ja
Reactiebrief DB na zienswijzetraject	Verplicht	nee	ja	nee
Aanpassing begrotingscyclus incl terugkoppeling zienswijze voor vaststelling AB	Verplicht	**ja**	ja	nee

4. Hoe werkt dit in de praktijk?

- **Kadernota GGD ZW en recreatieschappen voor zienswijze aangeboden**
  - DB stuurt een schriftelijke reactie nav de ingediende zienswijzen aan de gemeenten
  - DB stuurt een schriftelijke reactie naar het AB

- **Concept begroting voor zienswijze aangeboden**
  - DB stuurt concept begroting aan de gemeenten
  - Gemeenten hebben 12 weken de tijd voor het geven van de zienswijze
  - DB stuurt een schriftelijke reactie nav de ingediende zienswijzen aan de gemeenten
  - DB stuurt een schriftelijke reactie naar het AB
  - AB stelt (aangepaste) begroting vast

4. Hoe werkt dit in de praktijk? (2)

- **Voorbereiden concept regeling onder regie van de GR (tot na de zomer)**
  - Gemeenschappelijke regelingen hebben niet dezelfde aanpak
  - Soms wordt gewerkt met een ambtelijke werkgroep vanuit alle gemeenten en GR
  - Soms worden de gemeenten niet vooraf geraadpleegd

- **Concept regeling wordt voor zienswijze aangeboden (2de half jaar 2023)**
  - Raden geven hun zienswijzen op het ontwerp van de regeling. Er kan inhoudelijk gereageerd worden
  - Termijn 12 weken
  - GR geeft een schriftelijke reactie op de zienswijzen aan de gemeenten

4. Hoe werkt dit in de praktijk? (3)

- **Definitieve regeling wordt voor instemming aangeboden (1ste half jaar 2024)**
  - GR stuurt definitief ontwerp voor instemming naar de raden van de gemeenten
  - Gemeenten toetsen of ze kunnen instemmen met de definitieve tekst van de regeling

5. Tijdslijn (1)

Raad kan besluiten binnen de termijn

5. Tijdslijn (2)

Raad kan niet besluiten binnen de termijn

Meer informatie?
Handreiking VNG WGR

Motie Wormerland

MOTIE SAMENWERKING GEMEENTERADEN ZA/WA INZAKE WIJZIGINGEN WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN PER 1-7-2022

De gemeenteraad van Wormerland in vergadering bijeen op 20 december 2022.

Constaterende dat:
- De Wet Gemeenschappelijke Regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd.
- Doel van de wijzigingen is, dat gemeenteraden meer grip krijgen op de gemeenschappelijke regelingen.
- Voor 1 juli 2024 de wijzingen in de gemeenschappelijke regelingen geïmplementeerd moeten zijn.

Overwegende dat:
- De wet nieuwe instrumenten aanreikt onder meer inzake:
* zienswijzen over ontwerp/wijziging regeling en over specifieke besluiten
* burgerparticipatie inwoners en belanghebbenden
* actieve informatieplicht
* gemeenschappelijke adviescommissie
- De wet verplichte wijzigingen bevat, naast de mogelijkheid van keuzes door de raad.
- Raden zelf meer positie kunnen innemen door het stellen van heldere kaders en keuzes vooraf.
- Goede samenwerking met andere deelnemende raden bij het gebruik van de raadsrechten van groot belang is.
- De instelling van een regionale raadswerkgroep wijziging gemeenschappelijke regelingen een belangrijke rol kan spelen.

Roept de gemeenteraden in de regio Zaanstreek/Waterland op:
a) Samen te werken m.b.t. de wijzigingen en keuzes ten gevolge van de Wet Wijziging Gemeenschappelijke Regelingen.
b) Een regionale raadswerkgroep wijziging gemeenschappelijke regelingen in de regio Zaanstreek/Waterland te vormen met als doel meer grip op de gemeenschappelijke regelingen.

Fractie GroenLinks Elly Fens	Fractie PvdA Kees-Jan Kindt	Fractie VVD Martijn Doorenbos
Fractie D66 Hans Kramer	Fractie POV Maarten Haalboom	Fractie CDA Leroy Meerhoff

Dictum motie Wormerland

Roept de gemeenteraden in de regio Zaanstreek-Waterland op:

a) Samen te werken m.b.t. de wijzigingen en keuzes ten gevolge van de Wet Wijziging Gemeenschappelijke Regelingen.
b) Een regionale raadswerkgroep wijziging gemeenschappelijke regelingen in de regio Zaanstreek-Waterland te vormen met als doel meer grip op de gemeenschappelijke regelingen.